

Utlåtande om Rundradion Ab:s allmännyttiga verksamhet och finansiering

Diarienummer VN/23882/2023

ÅU Media Ab önskar att arbetsgruppen beaktar följande synpunkter då den bedömer Rundradion Ab:s förhållande till kommersiella medier:

Rundradion Ab (Yle) har en viktig allmännyttig uppgift inom radio och TV i Finland. Även Svenska Yle:s roll inom radio och TV är viktig, för att nå ut med nyheter och information till alla finländare.

Situationen för mediehusen i Finland är ekonomiskt sett mycket svår. Skattefinansierade Rundradion behöver inte beakta de stora ekonomiska förändringarna i samhällsekonomin eller den kraftigt förändrade annonsmarknaden.

Finland är dessutom det enda nordiska landet som inte har ett relativt stort mediestöd riktat till de kommersiella mediehusen. I de övriga nordiska länderna finns ett ekonomiskt sett stort mediestöd.

Situationen är speciellt svår på den finlandssvenska marknaden, där Svenska Yle öppet och starkt konkurrerar med de små finlandssvenska mediehusen. Det här sker i synnerhet på regional nivå där Svenska Yle har en stark position.

Den huvudsakliga nyhetskanalen är i dag webben och mobiltelefonerna. De små regionala mediehusen har svårt att konkurrera med skattefinansierade Yle, då läsarna upplever att Yle levererar nyheterna gratis, men de kommersiella mediehusen kräver inloggning, som man måste betala för.

De kommersiella mediehusen kan inte heller i dagens medielandskap konkurrera med Yle genom att göra ett bra och unikt innehåll, då Yle kan göra "gratis" nyheter på samma ämne inom några minuter, antingen som citatnyhet eller som egen nyhet.

När Yle levererade nyheter i radio och TV och de kommersiella mediehusen i form av papperstidningar var indelningen neutral och ett uppenbart konkurrensläge fanns inte. Nu då alla parter i huvudsak levererar nyheter via webben, har det uppstått en osund konkurrens där de regionala privata mediehusen inte kommer att klara sig mot en skattefinansierad, av konjunkturerna oberoende, mediejätte som konkurrerar om samma läsare på samma marknad.

Yle uppger också själv att de anser det finnas en konkurrenssituation mellan Yle och de privata kommersiella mediehusen.

Övervakningen och uppföljningen av att Rundradiolagen följs, är i dag bristfällig. Rundradion kan relativt fritt tolka Rundradiolagen och det finns ingen oberoende aktör som följer med om och hur Rundradion följer lagen.

Trots att Rundradiolagen nyligen ändrades, producerar bland annat Svenska Yle ännu ibland långa textbaserade artiklar på webben, även om detta skulle upphöra, då lagen ändrades. Om någon

anser att Yle inte följer lagen, finns det i dag ingen kanal eller myndighet att vända sig till, för att få Yle att ändra sitt förfarande.

Bolaget Rundradion Ab:s högsta beslutande organ är ett förvaltningsråd, som är politiskt tillsatt. Den nuvarande förvaltningsmodellen har skapat en situation där Rundradion själv kan avgöra hur bolaget agerar på marknaden och själv bedöma hur Yle-lagen ska tolkas.

I dagens läge definierar Yle själv vad som anses vara allmännyttig verksamhet och kan i alla sammanhang gömma sig bakom sina egna tolkningar av lagen.

För att i framtiden trygga många röster på mediefältet och en mångfald av nyheter, i synnerhet på svenska i Finland, måste åtgärder vidtas. Yle:s verksamhet måste ses över genom att klart definiera Yle:s roll och uppgifter, både nationellt, regionalt och lokalt. Det är på sikt ohållbart att en skattefinansierad mediejätte konkurrerar med små regionala aktörer.

Ett årligt mediestöd måste införas i Finland, enligt samma modell som i övriga Norden, om det ska finnas ett tillräckligt utbud av nyhetsmedier på både svenska och finska i alla delar av Finland i framtiden.

Införandet av ett permanent mediestöd torde vara möjligt och nödvändigt för att trygga mångfalden på mediefältet. En möjlig väg framåt skulle vara att till exempel ändra Rundradio-skatten till en medieskatt och dela ut en viss andel i bidrag till de kommersiella mediehusen.

Med vänlig hälsning,

ÅU Media Ab / Åbo Underrättelser

Tom Simola

vd, chefredaktör